

Statens råd for likestilling av funksjonshemmede

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036, Dep
0030 OSLO

	420
Dato:	21.05.10
Saksnr:	2010/01317-044

Deres ref.: 201001317 - /AAN
Vår ref.: 10/1409
Saksbehandler: INB
Telefon: 24 16 35 42
E-post: inb@helsedir.no
Dato: 19.05.2010

Høring: NOU 2009: 21 Adopsjon til barnets beste

Statens råd for likestilling av funksjonshemmede viser til brev datert 19. februar fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i forbindelse med høring av NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste. Rådet ønsker å uttale seg om deler av adopsjonsutvalgets forslag til endring av lovgivning og praksis på adopsjonsfeltet. Rådet har i denne sammenheng konsentrert seg om spørsmål som kan ha særlig betydning for personer med funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom

- Rådet støtter utvalgets standpunkt om at det trengs endringer som bidrar til større forutberegnelighet
- Rådet støtter den foreslåtte inndelingen av søknadsprosessen i 3 faser
- Rådet støtter en regionalisering av søknadsbehandlingen
- Rådet ønsker at de mer objektive kravene til søkere nedfelles i lov eller forskrift
- Rådet ser behov for at det klargjøres i søknadsskjemaer, rundskriv og en eventuell ny veileder om helse at det er en vesentlig forskjell mellom nedsatt funksjonsevne og dårlig helse
- Rådet mener vedtak i Faglig utvalg bør anses som enkeltvedtak og kunne påklages

Rådet har ut fra sin kompetanse og rolle valgt å ikke uttale seg om flere sentrale spørsmål som berøres i utredningen. Det gjelder blant annet fastsetting av aldersgrense, om anonymiserte avgjørelser bør publiseres på nett, rammene for adopsjonsforeningenes arbeid og om myndighetene bør endre eller intensivere sitt arbeid for å øke antall utenlandsadopsjoner.

Rådet støtter utvalgets syn om at det trengs praktiske og formelle endringer som kan bidra til større forutsigbarhet i saksbehandlingen. Forutsigbarhet må sikres som del av rettssikkerheten for søkerne. Det kan også tenkes å minske muligheten av at et ektepar tildeles et barn som ikke vil passe i familien. Å unngå uheldige tildelinger vil være gunstig både for barnet og adoptivforeldrene.

Rådet støtter adopsjonsutvalgets syn at dagens rundskriv ikke i tilstrekkelig grad klargjør hvilke regler for saksbehandling som er å anse som bindende. Adopsjonsloven paragraf 2 gir få holdepunkter for hvilke faktorer som skal vektlegges. Rådet mener det vil være nyttig både for fremtidige søkere og saksbehandlerne om enkelte formuleringer i loven endres. Videre bør bestemmelser som er tenkt å være bindende nedfelles i lov og forskrift.

Det samlede regelverket på adopsjonsområdet er i dag vanskelig å få oversikt over, fordi så mange av reglene og anbefalingene fremgår i retningslinjer, rundskriv og veiledning. Dette er en uheldig situasjon, spesielt for søkere. Adopsjonsloven i seg selv gir begrenset veiledning om hvilke faktorer som er avgjørende å utrede for å sikre at det overordnede formålet om "at adopsjonen vil bli til gagn for barnet" sikres.

En adopsjonsprosess er langvarig. Rådet støtter forslaget om å dele prosessen i 3 faser. Av hensyn til både søkerne og effektivitet i forvaltningen, er det gunstig om klare avslagssaker gis avslag allerede i fase 1. Da slipper søkere som ikke har mulighet for å bli godkjent å redegjøre for en rekke individuelle faktorer som inngår i den helhetlige vurderingen av egnethet som adoptivforeldre. En forutsetning for å gå inn for denne løsningen er at avslagsvedtak i fase 1 anses som enkeltvedtak som kan påklages. Adopsjonsutvalgets redegjørelse for klagesaker viser at mange av klagenes gjelder alder eller helse, to av vilkårene som adopsjonsutvalget har foreslått så langt som mulig skal avklares i den innledende fasen.

Rådet ser at søkere kan ha nytte av et obligatorisk adopsjonsforberedende kurs og har ikke store innvendinger mot at søkerne selv må betale dette. Rådet tror det kan være gunstig at det er arrangører uten fast tilknytning til Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) som arrangerer disse.

Rådet har merket seg utvalgets bekymring når det gjelder hvor små og sårbare fagmiljøer som finnes lokalt og regionalt med adopsjonsfaglig kunnskap. Rådet tror at personer med funksjonsnedsettelse og andre minoritetsgrupper i befolkningen vil ha nytte av at saksbehandlingen på området regionaliseres og styrkes faglig. Det kan være behov for faste tverrfaglige team i hver region for å sikre faglig gode avgjørelser og likebehandling av søkerne underveis i søknadsprosessen.

Statens råd for likestilling av funksjonshemmede tror søkere med funksjonsnedsettelse kan ha behov for generell informasjon før og underveis i søknadsprosessen utover det som i dag er tilgjengelig på nett hos Bufetat. Det er vanskelig å se ut fra den publiserte informasjonen hvordan forholdet mellom kravet om god helse og en eventuell funksjonsnedsettelse vurderes i praksis. Det samme spørsmålet kan gjelde personer med kronisk sykdom, dersom sykdommen til vanlig ikke er behandlingstrengende eller dersom søker er symptomfri ved å følge diett eller behandling.

Rådet ønsker velkommen tiltak som kan garantere en større likebehandling av søkere. Derfor støtter rådet at det utarbeides mer objektive kriterier for vurdering av omsorgsevne. I dag utreder kommunalt ansatte med varierende kompetanse på funksjonshemminger og kronisk sykdom søkerne i forbindelse med utarbeiding av sosialrapport. Det er vanskelig å se annet enn den medisinske modellens syn på

funksjonshemming i egenerklæringskjemaet, skjema for legeerklæring og i Q- 1046. Generelt sies det lite utover det mer selvsagte i Q- 1046 og Q- 0972. Det er mulig en veileder om innhenting og vurdering av helseopplysninger er veien å gå for å skape mer likebehandling. Rådet er imidlertid vel så opptatt av at fremtidige retningslinjer må beskrive tydelig at det kan settes et klart skille mellom funksjonsnedsettelse og dårlig helse. Hvor mye for eksempel en fysisk funksjonsnedsettelse vil påvirke dagliglivet avhenger også av faktorer i miljøet. Det er lite treffende å koble smerter og skånehensyn til funksjonsnedsettelse generelt, slik det er en tendens til i dokumentene nevnt ovenfor.

Dagens krav til søkere som ønsker å bli vurdert som adoptivforeldre er strenge. Det er uklart for rådet om ønsket om at adoptivfamilier ikke skal skille seg unødige ut, gjør det spesielt vanskelig for personer med funksjonsnedsettelse å bli godtatt som adoptivforeldre. Dagens regelverk gir få konkrete pekepinner på hva som skal anses som nødvendige egenskaper for å få lov til å adoptere. Uklarhetene rundt krav til søkerne bør avklares uansett hvilke av utvalgets forslag sentrale myndigheter velger å arbeide videre med.

Statens råd for likestilling av funksjonshemmede mener et par som søker om adopsjon alltid må kunne vurderes som en "omsorgsenhet". Det vil i de fleste familier i dag være naturlig at foreldrene deler på ansvaret for barna. Det er vanskelig å se noen typer adopsjonssaker hvor det er naturlig å ta utgangspunkt i at hver av foreldrene må kunne ta fullt ansvar for barnet alene.

Rådet er enig i at vilkårene for å adoptere barn med spesielle behov ikke bør være mer lempelige enn ved adopsjon av andre barn. Samtidig tror rådet mulige adoptivforeldre utredes så godt i dag, at det bare i begrenset grad vil være behov for å stille ytterligere krav til søkere som vil ta i mot et barn med spesielle behov.

Vennlig hilsen

Henning Aanes
rådsleder

Anny Skarstein
sekretariatsleder